

INHOUD

Cartoon Roel Ottow	2	Analyse eindexamen economie vwo	34
Van de hoofdredacteur	3	<i>Jeroen Hinloopen, Frank van der Salm, Marc Schramm</i>	
De maatschappelijke rol van ondernemingen	4	Cito en CvTE over economie-examen vwo	38
<i>Bastiaan van der Broek</i>		<i>Twan Huijbers en Yolanda Grift</i>	
Column: helden van ons onderzoek	7	Financiën in het klaslokaal:	
<i>Sultan Göksen-Olgun</i>		Samen praten over schulden	41
Reactie op het traject van vakvernieuwing	8	<i>Mandy Malan en Irene Odile de Vries</i>	
<i>Peter Lammers</i>		Achteraf betalen bespreekbaar maken	44
De schijnwerper op het vmbo-examen 2025	12	<i>Evelien Hoekman</i>	
<i>Peter Voorend</i>		Vakdidactiek: stappenplan bij open vragen	46
Het Economenpanel	17	<i>Joël Berends en Robert Knoll</i>	
<i>Jeroen Hinloopen</i>		Naschrift en reactie 'aanbodcurve monopolist'	
Examen havo: kritiek op het correctievoorschrift	18	<i>Bovenberg, Jacobs en Teulings</i>	48
<i>Mark Langewouters</i>		<i>Peter Lammers</i>	50
Analyse eindexamen economie havo	21	Column: nou en...	51
<i>Jeroen Hinloopen, Frank van der Salm, Marc Schramm</i>		<i>Willem Landman</i>	
Examen bedrijfseconomie havo: veel taal	22	Wielrennen: waardecreatie in roze en geel	52
<i>Maike Kogelman</i>		<i>Tim Simonse</i>	
Examen bedrijfseconomie vwo: weinig diepgang	26	Voor je gelezen	
<i>Nancy van Hoof</i>		De winstparadox	56
Column: N-flatie	29	<i>Bert Bal</i>	
<i>Jeroen Hinloopen</i>		Democratisch kapitalisme in de gevarenzone	58
Eindexamen vwo: keurslijf correctie	30	<i>Janwillem Adriaanse</i>	
<i>Sander Liket</i>		Gesignaleerd	61
		Verenigingsnieuws en colofon	62
		Van de voorzitter	63

Het goede leven

Al sinds het eerste tussenproduct van de vakvernieuwingscommissie breek ik mij het hoofd. Is het vak economie nu een normatief vak of een puur beschrijvend vak, een vak dat 'de' werkelijkheid beschrijft? Mag je het vak inzetten om 'het goede' na te streven – het goede leven – of moet je de wereld eerst begrijpen en wetenschappelijk beschrijven, pas waarna je hem mag veranderen, zo je wilt?

Het goede leven. Als je het goede als basis van ons vak neemt, wie bepaalt dat goede dan? Of is het goede een fluïde iets, wat vanzelf ontstaat als mensen interactie met elkaar hebben? Omdat iedereen, in principe, het goede wenst. Maar wat als mensen collectief besluiten – we hebben er historische voorbeelden van – om het kwade als 'goed' te definiëren? Is dat dan erg? Zetten we ons in filosofische zin niet klem door te streven naar het goede leven?

Aan de andere kant, het a-politieke standpunt blijven huldigen dat economie streeft naar de meest efficiënte verdeling van schaarse middelen, dat alles draait om efficiëntie, is ook een raar startpunt. Het is een beschrijving van de status quo. Iedereen die om zich heen kijkt ziet dat er geen efficiënte verdeling van middelen is. Alles draait om macht, geld en onze beperkingen als mens.

En hoe wetenschappelijk en norm-vrij is het om vast te houden aan het idiote, eendimensionale concept van de homo-economicus? Een niet-bestaande figuur, vooral uitgevonden omdat het keurig in een model valt te plaatsen. Is een ietwat kleffe omschrijving als 'streven naar het goede leven' niet in alle gevallen beter, mooier en waarheidsgetrouwer?

Keynes heeft streven naar het goede leven ooit zelf in zijn werk zo benoemd. Voor hem betekende economie meer dan alleen geld accumuleren en uitgeven. Met economische activiteit zou de maatschappij zich verheffen, waardoor uiteindelijk 'the good life could be enjoyed'.

Zijn collega Schumacher was zelfs ambitieuzer, die vond dat economische activiteit zo moest worden (om)gevormd zodat het een integraal deel van het goede leven zou worden, met arbeid en milieu als zwaartepunten.

De vakvernieuwingscommissie staat dus niet alleen. Het goede leven maakt per definitie deel uit van het economisch debat.

VAN DE HOOFDREDACTEUR

Aart
Verschuur